

Bruselj, 18. februar 2021
(OR. en)

6308/21

WTO 31
SERVICES 3
FDI 2
COMER 16
DEVGEN 27
RELEX 115
COMPET 114
AGRI 69
ENV 85
DIGIT 24

SPREMNI DOPIS

Pošiljatelj: za generalno sekretarko Evropske komisije:
direktorica Martine DEPREZ

Datum prejema: 18. februar 2021

Prejemnik: generalni sekretar Sveta Evropske unije Jeppe TRANHOLM-
MIKKELSEN

Št. dok. Kom.: COM(2021) 66 final

Zadeva: SPOROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU, SVETU,
EVROPSKEMU EKONOMSKO-SOCIALNEMU ODBORU IN ODBORU
REGIJ **Pregled trgovinske politike – odprta, trajnostna in odločna
trgovinska politika**

Delegacije prejmejo priloženi dokument COM(2021) 66 final.

Priloga: COM(2021) 66 final

Bruselj, 18.2.2021
COM(2021) 66 final

**SPOROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU, SVETU, EVROPSKEMU
EKONOMSKO-SOCIALNEMU ODBORU IN ODBORU REGIJ**

Pregled trgovinske politike – odprta, trajnostna in odločna trgovinska politika

Pregled trgovinske politike – odprta, trajnostna in odločna trgovinska politika

1. EVROPSKA TRGOVINSKA POLITIKA V ČASU GOSPODARSKE PREOBRAZBE IN GEOPOLITIČNE NESTABILNOSTI: PRIPRAVA NA SVET V LETU 2030

Trgovina je eno najmočnejših orodij EU. Je v središču evropske gospodarske blaginje in konkurenčnosti, saj podpira dinamičen notranji trg in odločno zunanje delovanje. EU je zaradi odprtosti trgovinskega režima največji svetovni trgovec s kmetijskimi in industrijskimi izdelki in storitvami ter se uvršča na prvo mesto pri mednarodnih naložbah, tako tujih naložbah kot naložbah v tujino. Zahvaljujoč skupni trgovinski politiki EU nastopa enotno na svetovnem prizorišču. Ta vzvod je edinstven.

EU ob novih notranjih in zunanjih izzivih ter zlasti z novim, bolj trajnostnim modelom rasti, kot je opredeljen v evropskem zelenem dogovoru in evropski digitalni strategiji, potrebuje novo strategijo trgovinske politike, ki bo podpirala doseganje njenih ciljev notranje in zunanje politike ter spodbujala večjo trajnostnost v skladu z njeno zavezo, da bo v celoti izvajala cilje ZN za trajnostni razvoj. Trgovinska politika mora v celoti odigrati svojo vlogo pri okrevanju po pandemiji COVID-19, pri zeleni in digitalni preobrazbi gospodarstva ter pri vzpostavitvi odpornejše Evrope v svetu.

Da bi sprejeli prave odločitve pri oblikovanju trgovinske politike za svet v letu 2030, moramo

Omejitve, uvedene v obdobju 2017–2019, so že vplivale na večjo vrednost trgovine kot v obdobju 2009–2016. Mednarodni denarni sklad (MDS) pa meni, da trgovinske napetosti v času posebne šibkosti še vedno predstavljajo resno tveganje za svetovno gospodarstvo.

Oddelek MDS za strategijo, politiko in pregled (2020), Developments in Global Trade Policy: Broadening Conflict May Hinder Recovery (Razvoj svetovne trgovinske politike: razširitev konflikta lahko ovira okrevanje), 1. oktober 2020.

upoštevati nedavne politične, gospodarske, tehnološke, okoljske in socialne spremembe ter globalne trende, ki nastajajo zaradi njih¹.

Svetovna negotovost se povečuje zaradi političnih in geoekonomskih napetosti. Namesto mednarodnega sodelovanja in večstranskega upravljanja **vse bolj narašča enostranskost**, kar povzroča motnje ali izogib večstranskim institucijam. Ti trendi so nastali zaradi več dogodkov.

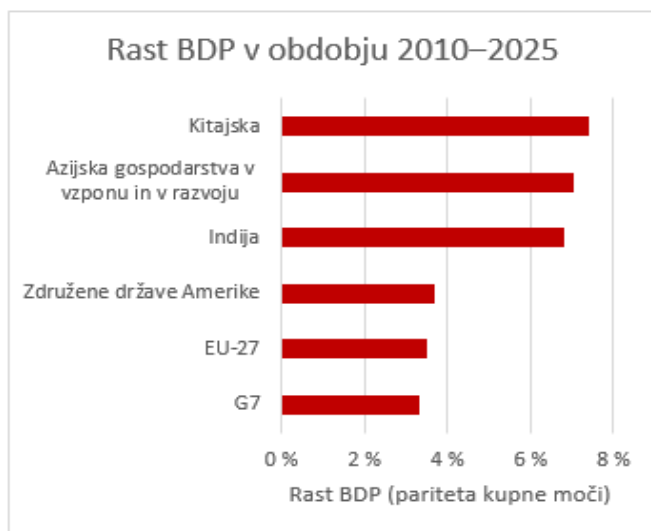
Prvič, **globalizacija, tehnološki razvoj** in oblikovanje globalnih vrednostnih verig so imeli dihotoičen vpliv na gospodarstva in družbe. Po eni strani so ustvarili izjemno povečanje učinkovitosti, kar je v številnih delih sveta spodbudilo trajno gospodarsko

rast, ki temelji na trgovini. To je pripomoglo k temu, da se je na milijone ljudi izkopal iz revščine. Po drugi strani pa je imel ta razvoj včasih izjemno razdiralen učinek, ki je povzročil vse večjo neenakost ter zaostajanje nekaterih posameznikov in skupnosti. Pričakovani prehodni stroški prilagajanja so se včasih spremenili v trajno izgubo življenjskega standarda, zaposlitvenih možnosti ali plač in drugih delovnih pogojev. V številnih primerih se zdi, da vlade niso dovolj odzivne na **ekonomske prilagoditve** in na blaženje njihovih negativnih

¹ V poročilu Komisije o strateškem predvidevanju za leto 2020 je analiziran vpliv pandemije COVID-19 na dinamiko nekaterih zadevnih megatrendov (COM(2020) 493 final). Poročilo Komisije o strateškem predvidevanju za leto 2021 se bo osredotočilo na odprto strateško avtonomijo.

učinkov². To je privedlo do pozivov k deglobalizaciji in porastu vase usmerjenih in izolacionističnih odzivov.

Drugič, s hitrim **vzponom Kitajske**, ki kaže svetovne ambicije in ima izrazito državno voden model kapitalizma, se je bistveno spremenila svetovna gospodarska in politična ureditev. To predstavlja vse večje izzive za uveljavljeni sistem globalnega gospodarskega upravljanja in vpliva na enake konkurenčne pogoje za evropska podjetja, ki konkurirajo na svetovni ravni in doma³.

Vir: Svetovni gospodarski obeti, MDS.

za vsaj 55 % do leta 2030 in zagotovila naj bi se zaščita, ohranitev in izboljšanje naravnega kapitala EU. Tako bo evropski zeleni dogovor gonilna sila naše konkurenčnosti in bo privedel do **postopne, a korenite preobrazbe naših gospodarstev**, kar bo posledično močno vplivalo na trgovinske vzorce.

Zeleni prehod mora biti neločljivo povezan s socialno enakostjo. V svetovnih dobavnih verigah v številnih delih sveta⁴ še **vedno obstaja** resno **pomanjkanje dostojnega dela**, in sicer od hudih kršitev svobode združevanja do slabih delovnih pogojev⁵. Prikrajšanje delavcev za njihove temeljne pravice povzroča pritisk na socialne razmere po vsem svetu ter spodbuja nezadovoljstvo ljudi glede globalizacije in odprte trgovine.

Četrtič, **digitalna preobrazba** je še en ključni dejavnik trajnostnega razvoja, je pa tudi prostor za konkurenco in neustrezno večstransko upravljanje. Podpora digitalni preobrazbi Evrope je na začetku digitalnega desetletja prednostna naloga tako v notranjih kot zunanjih politikah,

Tretjič, **pospešitev podnebnih sprememb**, izguba biotske raznovrstnosti in degradacija okolja so skupaj z oprijemljivimi primeri njihovih uničujočih učinkov privedli do priznanja, da je zeleni prehod glavni cilj našega časa.

Evropski zeleni dogovor je nova strategija EU za rast, ki omogoča ponastavitev naše gospodarske politike, da bi boljše ustrezala izzivom 21. stoletja. Njegov splošni cilj je prehod na podnebno nevtralnno, okoljsko trajnostno, z viri gospodarno in odporno gospodarstvo do leta 2050; emisije toplogrednih plinov naj bi se zmanjšale

² Na ravni EU je cilj Evropskega sklada za prilagoditev globalizaciji prispevati k obvladovanju takih stroškov prilagajanja. Glej Uredbo (EU) št. 1309/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. decembra 2013 o Evropskem skladu za prilagoditev globalizaciji (2014–2020) in razveljavitvi Uredbe (ES) št. 1927/2006. Sprejema se nova uredba, ki bo skladu omogočila, da še naprej podpira delavce in samozaposlene osebe, ki so izgubili svojo dejavnost.

³ Ta izziv je zlasti opazen na področju energetske intenzivnih panog in še posebej jeklarskega sektorja, kjer so potrebne globalne rešitve za odpravo ogromnih neravnovesij na svetovnem trgu, ki negativno vplivajo na evropska podjetja in ogrožajo uspešen zeleni prehod tega ekosistema.

⁴ Po ocenah Mednarodne organizacije dela (MOD) je še vedno 25 milijonov žrtev prisilnega dela, 152 milijonov žrtev dela otrok, 2,78 milijona delavcev po vsem svetu pa vsako leto umre zaradi nesreč ali bolezni, povezanih z delom. Viri: Svetovne ocene sodobnega suženjstva: prisilno delo in prisilne poroke, MOD (2017), Svetovne ocene dela otrok, MOD (2017), ter spletišče MOD.

⁵ Delovni dokument služb Komisije: Spodbujanje dostojnega dela po vsem svetu (SWD(2020) 235 final).

vključno s trgovinsko politiko in trgovinskimi instrumenti. Hkrati se bo **narava trgovine še naprej razvijala**. Vse bolj bo usmerjena v inovacije, podprta z zaščito intelektualne lastnine, pri tem pa bo vse pomembnejša trgovina s storitvami v primerjavi z blagom⁶. Storitve ne prispevajo le neposredno k vrednostni verigi (finančne storitve, telekomunikacije, IT, prevoz in logistika), ampak – kar je pogosto še pomembneje – prispevajo z vključenostjo v proizvodnjo proizvodov. Ostoritvenje gospodarstva in vzpon digitalnih tehnologij sta ustvarila dobro plačana in visokokakovostna delovna mesta ter spodbudila gospodarsko rast.

Pandemija COVID-19 je pospešila te premike in usmerila pozornost nanje, hkrati pa ustvarila lastne izzive. Poudarila je medsebojno povezanost gospodarstev, ki temeljijo na stabilnih in predvidljivih mednarodnih pravilih ter odpornih prevoznih poteh. Razkrila je tveganje zloma globalnega sodelovanja in zaupanja. Prav tako je odprla vprašanja glede prave kombinacije politik v smislu diverzifikacije domačih in zunanjih virov dobave ter vzpostavitve strateških proizvodnih zmogljivosti in rezerv. Pokazala je tudi pomen razširitve proizvodnje zdravstvenih proizvodov v kriznih razmerah in potrebo po sodelovanju, da se zagotovi pravičen dostop za ranljivejše prebivalstvo. Poleg tega je povzročila znatno povečanje državne podpore in poseganja v gospodarstvo, kar je nujno za rešitev zdravih podjetij in zaščito delovnih mest, vendar dolgoročno morda ni vzdržno in lahko povzroči napetosti.

Nazadnje je treba upoštevati tudi svetovne gospodarske obete. EU bo ostala svetovna gospodarska sila in vodilna na področju trajnostne rasti. Najnovejše dolgoročne napovedi OECD kažejo, da se bo realni BDP v euroobmočju v naslednjih desetih letih povečal za 1,4 % letno (sestavljena letna stopnja rasti)⁷. Kljub temu bodo te obete za rast zasenčili dogodki v drugih regijah in relativni položaj Evrope v mednarodnem gospodarstvu se bo spremenil. Že leta 2024 naj bi do 85 % svetovne rasti BDP prišlo zunaj EU. Nadaljevanje rasti Kitajske bo močno vplivalo na svetovna gospodarska gibanja v naslednjih desetih letih – OECD napoveduje, da se bo kitajski BDP povečeval za 4,7 % letno.

Trgovinska politika EU mora upoštevati te svetovne trende in izzive, da bi odražala politične ambicije „močnejše Evrope v svetu“⁸. Prav tako bi se morala odzvati na pričakovanja deležnikov, izražena v razpravi z državami članicami, resolucijo, ki jo je sprejel Evropski parlament⁹, in na stališča, izražena v javnem posvetovanju¹⁰.

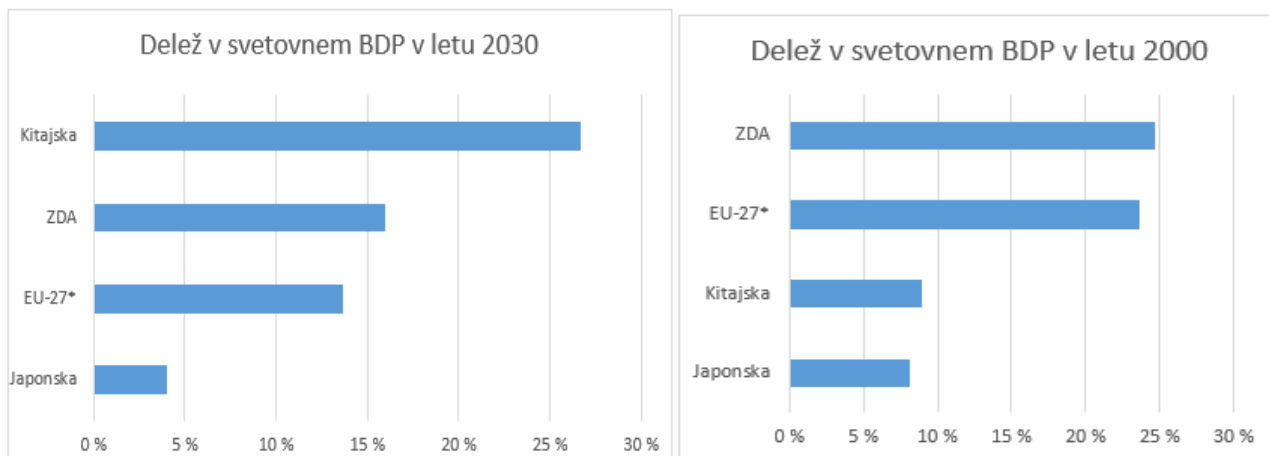
⁶ Leta 2016 so 80 % uvoza EU in 82 % izvoza EU (ob upoštevanju blaga in storitev) ustvarile panoge, ki intenzivno uporabljajo intelektualno lastnino. Panoge, ki intenzivno uporabljajo intelektualno lastnino, in gospodarska uspešnost v Evropski uniji, poročilo o analizi na panožni ravni, skupna študija Evropskega patentnega urada in Urada Evropske unije za intelektualno lastnino, 3. izdaja, september 2019.

⁷ OECD (2020), dolgoročna napoved realnega BDP (kazalnik).

⁸ Politične usmeritve naslednje Evropske komisije za obdobje 2019–2024.

⁹ Resolucija Evropskega parlamenta o pregledu trgovinske politike EU (2020/2761(RSP)).

¹⁰ https://trade.ec.europa.eu/consultations/index.cfm?consul_id=266&utm_source=dlvr.it&utm_

Vir: Dolgoročne napovedi OECD za realni BDP.

2. TRGOVINSKA POLITIKA, KI PODPIRA ODPRTO STRATEŠKO AVTONOMIJO EU

2.1. Odprta strateška avtonomija

Za močnejšo in odpornejšo EU je potrebno skupno **notranje in zunanje delovanje** na številnih področjih politike, pri čemer je v podporo interesom in političnim ciljem EU treba uskladiti in uporabiti vsa trgovinska orodja. Pri tem je treba izkoristiti naše prednosti in hkrati sodelovati s partnerji. Odgovor na to je „odprta strateška avtonomija“. **Odprta strateška avtonomija**¹¹ poudarja sposobnost EU, da sprejema lastne odločitve in oblikuje svet okoli sebe z vodenjem in sodelovanjem, pri čemer se odražajo njeni strateški interesi in vrednote. Odraža temeljno prepričanje EU, da je za reševanje današnjih izzivov potrebno večje in ne manjše sodelovanje na svetovni ravni. Pomeni tudi, da EU še naprej uživa sadove mednarodnih priložnosti, hkrati pa odločno brani svoje interese, ščiti gospodarstvo EU pred nepoštenimi trgovinskimi praksami in zagotavlja enake konkurenčne pogoje. In nenazadnje pomeni podporo domačim politikam za krepitev gospodarstva EU in pomoč pri tem, da postane vodilna sila v svetu pri prizadevanjih za reformiran sistem upravljanja svetovne trgovine, ki temelji na pravilih.

Odprta strateška avtonomija je politična izbira, pa tudi miselnost za nosilce odločanja. Temelji na pomenu **odprtosti** in opozarja na zavezanost EU k odprti in pravični trgovini z dobro delujočimi, raznolikimi in trajnostnimi globalnimi vrednostnimi verigami. Vključuje:

- **odpornost in konkurenčnost** za krepitev gospodarstva EU;

¹¹ Čas za Evropo: obnova in priprava za naslednjo generacijo (COM(2020) 456 final).

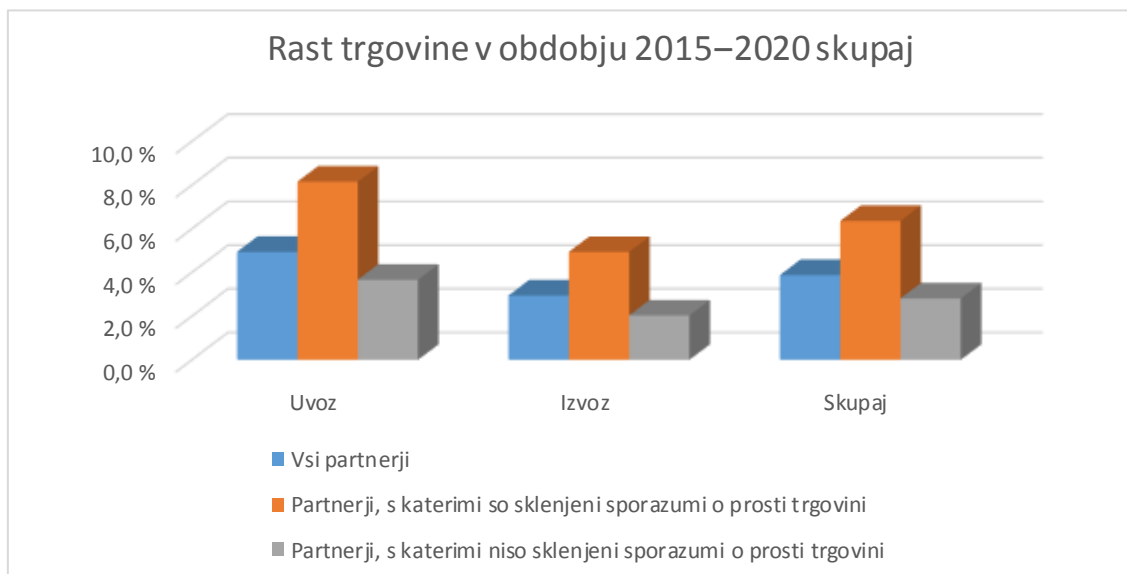
- **trajnostnost in pravičnost**, ki odražata potrebo po odgovornem in pravičnem delovanju EU;
- **odločnost in sodelovanje, ki temelji na pravilih**, da se po eni strani prikaže, da EU daje prednost mednarodnemu sodelovanju in dialogu, po drugi strani pa da se je pripravljena boriti proti nepoštenim praksam in po potrebi uporabiti avtonomna orodja za uresničevanje svojih interesov.

2.2. Odprtost in sodelovanje kot strateška izbira

Leta 2019 je EU izvozila blago in storitve v vrednosti več kot 3,1 bilijona EUR ter jih uvozila v vrednosti 2,8 bilijona EUR. Tako je EU skupaj največji akter na svetovnem trgovinskem prizorišču.

EU temelji na odprtosti tako znotraj kot zunaj svojih meja. Je največji izvoznik in uvoznik blaga in storitev na svetu. Med velikimi gospodarstvi je tista, pri kateri trgovina predstavlja največji delež njenega gospodarstva. Izvoz EU podpira 35 milijonov delovnih mest v EU, leta 2000 jih je 20 milijonov¹². Gospodarstvo EU je prav tako odvisno od uvoza, ki zagotavlja dostop do kritičnih surovin in drugih vložkov. 60 % uvoza EU se dejansko porabi za proizvodnjo blaga EU, večja odprtost EU od leta 1995 za uvoz pa je povečala njen prihodek za približno 550 milijard EUR. EU je tudi pomembna destinacija za

izvoz iz držav z nizkimi dohodki (zlasti iz Afrike) in sosednjih držav EU, s čimer prispeva k spodbujanju razvoja in gospodarske rasti po vsem svetu. Tako kot po zadnji gospodarski in finančni krizi bo za zeleno okrevanje EU po gospodarskem upadu zaradi COVID-19 ključnega pomena trgovina.

Vir: Eurostatova podatkovna zbirka COMEXT.

¹²Notranji izračuni GD TRADE, ki temeljijo na Arto, I., Rueda-Cantuche, J.M., Cazcarro, I., Amores, A.F., Dietzenbacher, E. Kutlina-Dimitrova, Z. in Román, M. V., *EU exports to the World: Effects on Employment* (Izvoz EU v svet: učinki na zaposlovanje), Urad za publikacije Evropske unije, Luksemburg, 2018, ISBN 978-92-79-93283-0, doi:10.2760/700435, JRC113071.

https://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2018/november/tradoc_157516.pdf.

Da bi okrepili odpornost EU in podprli konkurenčnost njenih različnih gospodarskih sektorjev, moramo zagotoviti odprt in neizkrivljen dostop do mednarodnih trgov, vključno z novim dostopom do trga in odprtimi trgovinskimi tokovi v korist naše industrije, delavcev in državljanov. Industrijski ekosistemi EU, ki zajemajo vse akterje vzdolž vrednostne verige (od kmetov in proizvajalcev do ponudnikov storitev, od globalnih multinacionalk do MSP in zagonskih podjetij), imajo ključno vlogo pri internacionalizaciji gospodarstva EU.

EU je tudi **največja donatorka pomoči trgovini na svetu**¹³. Pandemija COVID-19 je okrepila potrebo po celovitem izvajanju skupne strategije EU iz leta 2017 za pomoč trgovini. EU ima namreč strateški interes za podporo boljšemu vključevanju ranljivih držav v razvoju v svetovno gospodarstvo, med katerimi so mnoge v geografski bližini Evrope.

*EU je **najpomembnejša** trgovinska partnerica od 74 držav po vsem svetu. Je najpomembnejša trgovinska partnerica za Azijo, Afriko, ZDA, Zahodni Balkan in sosedstvo EU.*

EU mora v celoti izkoristiti **prednosti svoje odprtosti in privlačnosti svojega enotnega trga**. Zaradi odprtosti in sodelovanja na mednarodnem prizorišču je verodostojen podpornik mednarodnega sodelovanja, multilateralizma in ureditve, ki temelji na pravilih, kar je po drugi strani ključnega pomena za interese EU. EU sodeluje s partnerji pri zagotavljanju spoštovanja univerzalnih vrednot, zlasti spodbujanja in varstva človekovih pravic. To vključuje temeljne delovne standarde in socialno zaščito v skladu z evropskim stebrom socialnih pravic, enakost spolov¹⁴ ter

boj proti podnebnim spremembam in izgubi biotske raznovrstnosti.

Boj proti podnebnim spremembam in drugim okoljskim izzivom je mogoč le z odprtostjo, delovanjem na svetovni ravni in sodelovanjem. EU ne bo zmagala v boju proti podnebnim spremembam s samo svojim prizadevanjem. Za uspeh je pomembno okrepiti razumevanje med našimi partnerji, da zelena preobrazba ni potrebna le srednjeročno, temveč že danes pomeni pametno gospodarsko politiko. EU mora izkoristiti svojo odprtost in vključiti svoje partnerje, zlasti največje povzročitelje emisij in onesnaževalce, da pravično prispevajo k blaženju podnebnih sprememb. Tudi ohranjanje biotske raznovrstnosti je globalni izziv, ki zahteva globalna prizadevanja.

Odprtost in sodelovanje sta strateška izbira, ki upošteva tudi dobro razviden lastni interes Evropske unije. Odprtost prinaša blaginjo, konkurenčnost in dinamičnost. Hkrati se moramo odzvati na pričakovanja državljanov EU in odprto gospodarstvo povezati z odločnimi ukrepi za blažitev podnebnih sprememb in prilagajanje nanje, zaščito okolja ter močno socialno in delovno politiko. Samo tako bomo lahko pravično razširili koristi odprtosti in olajšali prilagajanje na preobrazbo svetovnega gospodarstva, da ne bo nobeden zaostajal.

2.3. Krepitev odpornosti in trajnostnosti vrednostnih verig

Krepitev odpornosti in trajnostnosti gospodarstva EU ter njegovih dobavnih verig je eden od stebrov prizadevanj Evropske unije za odprto strateško avtonomijo¹⁵. Pandemija COVID-

¹³ Pomoč trgovini je namenjena podpori državam v razvoju, da uporabijo trgovino kot vzvod za zmanjšanje revščine. Cilj trajnostnega razvoja št. 8.a iz agende za trajnostni razvoj do leta 2030 se nanaša na povečanje pomoči trgovini, zlasti najmanj razvitim državam. Cilj trajnostnega razvoja št. 17 med drugim vključuje prizadevanja za povečanje izvoza držav v razvoju, zlasti najmanj razvitih držav.

¹⁴ Glej strategijo za enakost spolov za obdobje 2020–2025 in akcijski načrt za enakost spolov III.

¹⁵ Komisija je sprejela prvo poročilo o strateškem predvidevanju, v katerem je poudarila odpornost kot nov kompas za vse politike EU v okviru agende te Komisije, usmerjene v prehod, in kot posledica tragične pandemije COVID-19.

19 je preskusila odpornost gospodarstev po vsem svetu. Prvo spoznanje, ki izhaja iz krize, je, da je večina dobavnih verig pokazala izjemno odpornost. Pod pravimi pogoji lahko podjetja povečajo svetovno proizvodnjo in distribucijo, zlasti če se lahko zanesejo na odprte dobavne verige na podlagi stabilnih, predvidljivih in preglednih pravil trgovanja¹⁶. Vlade imajo posebno odgovornost za ustvarjanje takega okolja, pa tudi za podpiranje pravične in enakopravne porazdelitve zalog, po katerih je povpraševanje večje od razpoložljive ponudbe. V zvezi s tem je ključnega pomena zaupanje med državami, pa tudi med vladami in zasebnim sektorjem. EU zato močno podpira globalna prizadevanja v okviru skupine G20, Svetovne trgovinske organizacije (STO) in dvostranskih odnosov za spremljanje kritičnih dobavnih verig, njihovo odprtost in nemotenost ter zagotavljanje pravičnega in enakopravnega dostopa do kritičnega blaga. To je zlasti pomembno v okviru poteka cepljenja proti COVID-19, kjer mora proizvodnja v omejenem številu držav zadovoljiti povpraševanje celega sveta. EU namerava okrepiti sodelovanje z drugimi državami in zasebnim sektorjem, da bi razširila proizvodnjo in podprla enakopraven dostop do cepiv. Zagotovila bo, da kratkoročni ukrepi za dostop do cepiv ne motijo dobave v ranljive države ter da se izvajajo na dobro usmerjen, enakopraven in pregleden način. Odporen in trajnosten prevoz ima ključno vlogo pri olajševanju mednarodne trgovine in ohranjanju dobavnih verig EU. Razvoj povezljivosti EU lahko poveča odpornost trgovine EU in ohrani EU kot svetovno vozlišče povezljivosti, kot je priznано v strategiji za trajnostno in pametno mobilnost.

- *Pri soočanju z največjim povečanjem povpraševanja doslej, kot v primeru obraznih mask, je bila odprtost trgovine ključnega pomena za razširitev možnosti za alternativne vire dobave.*
- *Preglednost je prav tako zelo pomembna, saj je učinkovito prispevala k odpornosti prehranskih verig, kjer je bil informacijski sistem za kmetijske trge (AMIS) morda koristen pri pomirjanju strahov glede zanesljive preskrbe s hrano. Pripravljenost na krize bo zlasti pomembna v kmetijskem sektorju.*
- *Ne bi smeli podcenjevati tveganja, da bi se z ukrepi, ki omejujejo trgovino, države v razvoju lahko izločile iz globalnih vrednostnih verig.*

Glede na obseg krize zaradi COVID-19 in njen vpliv na vse vidike gospodarskega in družbenega življenja, vključno s proizvodnjo in mobilnostjo, so bile motnje v nekaterih sektorjih in pri nekaterih proizvodih neizogibne. Kombinacija eksponentnega povečanja povpraševanja po nekaterih kritičnih zdravstvenih proizvodih in pomanjkanja ponudbe zaradi omejitve gibanja ali omejevalnih ukrepov je razkrila nekatere ranljivosti v zdravstvenem sektorju. Treba jih je skrbno analizirati in učinkovito obravnavati za prihodnost. Rešitve lahko zajemajo od pripravljenosti na krize do diverzifikacije proizvodnih in dobavnih verig, zagotavljanja strateškega kopičenja zalog ter spodbujanja proizvodnje in naložb,

vključno s sosednjimi državami in Afriko.

Zasebni sektor ima osrednjo vlogo pri ocenjevanju tveganj in uravnoteženju proizvodnje ob pravem času (*just in time*) z ustreznimi zaščitnimi ukrepi. Je ključni dejavnik za zagotavljanje odpornosti pri motnjah dobave ali šokih povpraševanja, zlasti kadar so podjetja odvisna od enega samega dobavitelja.

Oblikovalci politik morajo tudi poglobiti razumevanje ranljivosti, si izmenjati informacije in spodbujati sodelovanje. Prizadevanja Komisije za **opredelitev strateških odvisnosti**, zlasti v

¹⁶ Analitično delo OECD je potrdilo, da globalne vrednostne verige ne le kar najbolj povečajo gospodarsko učinkovitost, temveč da so odporne dobavne verige v času krize ključnega pomena za blaženje šokov, ponujanje možnosti za prilagoditev in pospešitev okrevanja. Glej *Shocks, risks and global value chains: insights from the OECD METRO model* (Šoki, tveganja in globalne vrednostne verige: ugotovitve trgovinskega modela METRO Organizacije za gospodarsko sodelovanje in razvoj), junij 2020.

najobčutljivejših industrijskih ekosistemih, kot je zdravje, bodo zagotovila trdno podlago za opredelitev potrebnih odzivov politike in za sodelovanje z industrijo. Ta prizadevanja bodo med drugim podprla izvajanje nove strategije za zdravila¹⁷ in pripravo posodobljene strategije na področju industrijske politike.

Trgovinska politika lahko prispeva k odpornosti z zagotavljanjem **stabilnega okvira trgovanja, ki temelji na pravilih, z odpiranjem novih trgov za diverzifikacijo virov dobave in z razvojem okvirov sodelovanja za pravičen in enakopraven dostop do kritičnih zalog.** V zvezi s tem EU s partnerji pripravlja pobudo v okviru STO na področju trgovine in zdravja.

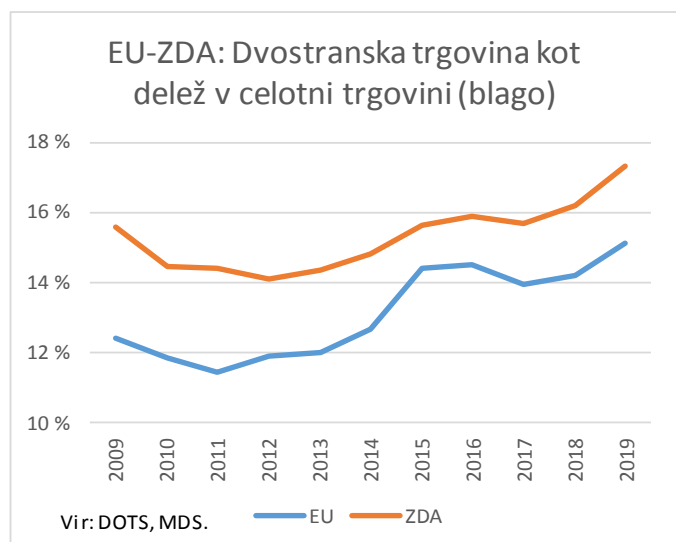
S povečanjem odpornosti dobavnih verig se dodatno krepi cilj EU, da bi dobavne verige postale bolj trajnostne, zlasti s spodbujanjem standardov trajnostnosti v vseh globalnih vrednostnih verigah. Bolj trajnostne dobavne verige so se na splošno izkazale tudi za odpornejše¹⁸. Trgovinska politika lahko k temu cilju prispeva tudi s spodbujanjem odgovornega ravnanja podjetij ter večjo preglednostjo in sledljivostjo v dobavnih verigah. V zvezi s tem bo pomembni mejnik prihodnja zakonodaja o trajnostnem upravljanju podjetij in krčenju gozdov.

2.4. Trgovinska politika v podporo geopolitičnim interesom EU

Tesno sodelovanje s partnerji bo pomembno pri **podpiranju multilateralizma¹⁹ in na pravilih temelječega mednarodnega reda.** Obstoječ mednarodni okvir ekonomskega upravljanja je ogrožen. Če se bo to nadaljevalo, bo vplivalo na gospodarske odnose in trgovino, pa tudi na varnost in stabilnost, ki jih imamo za samoumevne. Zato je podpora učinkovitemu multilateralizmu, ki temelji na pravilih, ključni geopolitični interes EU. Reformo STO je zato treba razumeti v širšem okviru prednostnih nalog EU, tj. da se zagotovi, da delujoče svetovne institucije podpirajo okrevanje svetovnega gospodarstva, dostojna delovna mesta, trajnostni razvoj in zeleni prehod. EU bi morala okrepiti prizadevanja za razvoj zavezništev v podporo učinkovitim večstranskim institucijam. V zvezi s tem se bo okrepil dialog z ZDA, skupino iz Ottawe, afriškimi državami, Indijo in Kitajsko.

EU bo morala **delovati v novem večpolarnem svetovnem redu, ki ga zaznamujejo vse večje napetosti med glavnimi akterji.** EU bi morala spodbujati pristope k zmanjšanju napetosti in poiskati rešitve na podlagi posodobljenega okvira, ki temelji na pravilih. Hkrati se mora EU po potrebi opremiti z orodji za delovanje v bolj sovražnem mednarodnem okolju.

Čezatlantski odnosi so največje in gospodarsko najpomembnejše partnerstvo na svetu. Globoko so zakoreninjeni v skupnih interesih in

¹⁷ Evropska strategija za zdravila (COM(2020) 761 final).

¹⁸ V zvezi s tem glej dokument OECD o COVID-19 in odgovornem ravnanju podjetij <http://www.oecd.org/coronavirus/policy-responses/covid-19-and-responsible-business-conduct-02150b06/>.

¹⁹ Glej tudi Skupno sporočilo o krepitvi prispevka EU k multilateralizmu, ki temelji na pravilih.

vrednotah²⁰. Nova administracija ZDA pomeni priložnost za sodelovanje pri reformi STO, vključno s krepitvijo njene zmogljivosti za odpravljanje izkrivljanj konkurence in prispevanje k trajnostnemu razvoju. Omogoča tudi nove možnosti za tesno sodelovanje pri zeleni in digitalni preobrazbi naših gospodarstev. EU bo zato dala prednost krepitvi partnerstva z ZDA.

Trgovinski in naložbeni odnosi EU s Kitajsko so pomembni in zahtevni²¹. Politika EU temelji na kombinaciji dejavnega sodelovanja na dvostranski in večstranski ravni ter vzporednega razvoja in izvajanja avtonomnih instrumentov, potrebnih za zaščito bistvenih interesov in vrednot EU – ob popolnem spoštovanju njenih mednarodnih zavez. Vzpostavitev pravičnejšega gospodarskega odnosa s Kitajsko, ki temelji na pravilih, je prednostna naloga. Osrednjega pomena pri prizadevanjih EU za ponovno uravnoteženje dvostranskih trgovinskih odnosov bosta zagotovitev, da Kitajska prevzame več obveznosti v mednarodni trgovini, in vzporedna obravnava prelivanja negativnih učinkov, ki jih povzroča njen gospodarski sistem, ki temelji na državno vodenem kapitalizmu. Del teh prizadevanj je nedavna politična sklenitev pogajanj o celovitem sporazumu o naložbah. Za ratifikacijo sporazuma bo potrebna jasna zavezanost k učinkovitemu izvajanju sporazuma z vidika dostopa do trga, zavez glede enakih konkurenčnih pogojev in trajnostnega razvoja.

S širšega strateškega vidika bo za EU pomembno, da okrepi odnose z **državami znotraj in zunaj Evrope** ter poglobi sodelovanje z **afriško celino in afriškimi državami**. Med celinama je veliko kulturnih, gospodarskih in političnih vezi. Stabilnost in blaginja v Afriki sta ključni za stabilnost in blaginjo EU ter ju je treba podpreti s tesnejšim gospodarskim povezovanjem obeh celin, da se zeleni in digitalni prehod spodbuja skupaj z Afriko.

Da bi EU uresničila svoje geopolitične ambicije na svetovni ravni, bo med drugim morala diverzificirati svoje odnose in skleniti zaveznitva s podobno mislečimi partnerji, **vključno s široko mrežo trgovinskih sporazumov**. Ta mreža je bistvenega pomena in vsak sedanji in prihodnji sporazum prispeva k vzpostavljanju naših odnosov s partnerji. Sporazumi EU o prosti trgovini so **platforme za okrepljeno sodelovanje v skladu z našimi vrednotami in interesi**. So podlaga za sodelovanje s pomembnimi trgi in državami po vsem svetu, zlasti v azijsko-pacifiški regiji, Latinski Ameriki in na Karibih.

3. SREDNJEROČNA USMERITEV TRGOVINSKE POLITIKE

3.1. Trije temeljni srednjeročni cilji trgovinske politike

Trgovinska politika EU se mora osredotočiti na tri temeljne cilje.

Prvič, podpora okrevanju in temeljiti preobrazbi gospodarstva EU v skladu z njenimi zelenimi in digitalnimi cilji.

V okviru prizadevanj za okrevanje bi morala trgovinska politika EU še naprej opravljati svojo temeljno nalogo, tj. olajšati izmenjavo blaga in storitev na način, ki ustvarja priložnosti in ekonomijo blaginje. Pri tem se mora osredotočiti na koristi za državljane, delavce in podjetja. Hkrati bi morala trgovinska politika EU prispevati k preobrazbi gospodarstva EU v skladu z zelenim in digitalnim prehodom. Odločno bi morala podpreti zeleni dogovor v vseh njegovih razsežnostih, vključno s ciljem, da se do leta 2050 doseže podnebna nevtralnost. Hkrati bodo dolgoročna konkurenčnost, blaginja in položaj EU v svetu odvisni od njene sposobnosti, da sprejme in izkoristi digitalno preobrazbo. Zeleni in digitalni prehod bi zato moral biti ključna

²⁰ Skupno sporočilo Evropskemu parlamentu, Evropskemu svetu in Svetu, „Nova agenda EU-ZDA za globalne spremembe“ (JOIN(2020) 22 final).

²¹ Skupno sporočilo Evropskemu parlamentu, Evropskemu svetu in Svetu, „EU-Kitajska – strateška vizija“ (JOIN(2019) 5 final).

prednostna naloga večstranske in dvostranske trgovinske politike. Da bi EU ohranila in okrepila svoj vpliv pri oblikovanju pravil, potrebnih v zvezi s tem, mora razviti bolj strateški pristop k mednarodnemu regulativnemu sodelovanju. To zahteva tesnejše povezovanje med trgovinskimi politikami in notranjimi politikami EU.

Drugič, oblikovanje globalnih pravil za bolj trajnostno in pravičnejšo globalizacijo.

Svetovna trgovinska pravila je treba nujno posodobiti, da bodo odražala današnje gospodarsko okolje in izzive, s katerimi se sooča svetovna skupnost. Zagotavljanje bolj trajnostne in pravičnejše globalizacije bi moralo biti glavno gonilo trgovinske politike, ki izpolnjuje pričakovanja Evropejcev in drugih ljudi po svetu. Trgovinska politika EU bi morala uporabiti vsa razpoložljiva orodja, da podpre socialno pravičnost in okoljsko trajnostnost.

Glavni prednostni nalogi EU pri doseganju tega cilja bi morali biti vodenje prizadevanj za reformo Svetovne trgovinske organizacije in izboljšanje učinkovitosti večstranskega okvira za upravljanje trgovine. Krepitev stabilnosti in trgovine, ki temelji na pravilih, bo osrednji steber ukrepov EU, saj lahko trgovina uspeva le v takem okolju, mednarodno sodelovanje pa se lahko razvija v interesu trajnostne prihodnosti sveta. Hkrati je treba zagotoviti, da pravila ustrezajo trenutnim gospodarskim razmeram ter so dobro opremljena za odzivanje na izkrivljanje konkurence in zagotavljanje enakih konkurenčnih pogojev.

Tretjič, povečanje zmogljivosti EU za uveljavljanje svojih interesov in pravic, po potrebi tudi avtonomno.

Pogajanja o trgovinskih sporazumih so pomembno orodje za ustvarjanje gospodarskih priložnosti in spodbujanje trajnostnosti, veliko pomembnejše pa bo izvajanje navedenih sporazumov ter uveljavljanje pravic in obveznosti iz njih. Del tega bo zagotovitev, da ima EU na voljo ustrezna orodja za zaščito delavcev in podjetij pred nepoštenimi praksami. Potrebna so tudi večja prizadevanja za zagotovitev učinkovitega izvajanja in izvrševanja poglavij o trajnostnem razvoju v trgovinskih sporazumih EU, da bi se socialni, delovni in okoljski standardi dvignili na svetovni ravni. Trgovinska politika EU s krepitvijo izvajanja in izvrševanja sporazumov ustvarja pogoje za razvoj, rast in inovativnost podjetij ter zagotavlja visokokakovostna delovna mesta v Evropi in zunaj nje. Podpora multilateralizmu in odprtost za sodelovanje nista v nasprotju s tem, da je EU pripravljena odločno braniti svoje interese in uveljavljati svoje pravice. EU bi morala po potrebi okrepiti svoj nabor orodij, da bi se zaščitila pred nepoštenimi trgovinskimi praksami ali drugimi sovražnimi dejanji, hkrati pa ravnati v skladu s svojimi mednarodnimi zavezami.

3.2. Šest ključnih področij za srednjeročno doseganje ciljev EU

Komisija se bo za uresničitev treh zgoraj navedenih ciljev osredotočila na **šest področij**. Za vsako od teh področij je v zadevnih točkah spodaj določenih več krovnih ukrepov, ki jih je treba izvesti v sedanjem mandatu Komisije.

3.2.1. Reforma STO

STO od svoje ustanovitve leta 1995 zelo koristi svojim članicam. Zagotovila je stabilno in predvidljivo trgovinsko okolje, ki omogoča obsežno širitev svetovne trgovine, hkrati pa zagotavlja okvir za reševanje trgovinskih sporov z rabsodbami. Vendar se zdaj sooča s krizo, saj ji z rezultati pogajanj ne uspe rešiti izzivov svetovne trgovine. Njena sposobnost reševanja trgovinskih sporov ne deluje in izboljšati je treba njen sistem spremljanja, da se zagotovi preglednost oziroma preprečijo trgovinske ovire.

Komisija se namerava **prizadevati za reformo vseh funkcij STO**.

Pravila in prakse STO je treba posodobiti in izboljšati, da bodo odražali današnje trgovinske razmere. Temeljiti bi morali na skupnem razumevanju članic o svojem poslanstvu, tj. okrevanje gospodarstva in razvoj ter okoljska in socialna trajnostnost. Posodobitev pravil in izboljšanje delovanja STO (tudi z odprtimi večstranskimi sporazumi) sta ključnega pomena pri odpravljanju izkrivljanja konkurence in zagotavljanju dogovorjenega okvira za digitalno in trajnostno trgovino.

Ker je verodostojnost sistema, ki temelji na pravilih, v veliki meri odvisna od neodvisnega in splošno sprejetega sistema za reševanje trgovinskih sporov, je nujna ponovna vzpostavitev sistema za reševanje sporov.

V Prilogi I z naslovom „Reforma STO: na poti k trajnostnemu in učinkovitemu večstranskemu trgovinskemu sistemu“ so predstavljena stališča EU o prednostnih nalogah za reformo STO.

Komisija si bo prizadevala tudi za večstransko reformo v drugih forumih, na primer v zvezi z ustanovitvijo večstranskega sodišča za naložbe v okviru Komisije Združenih narodov za mednarodno trgovinsko pravo.

Krovni ukrepi

Komisija si bo:

1. **prizadevala za sprejetje prvega sklopa reform STO**, ki se osredotočajo na povečanje prispevka STO k trajnostnemu razvoju, in začela bo pogajanja o krepitvi

pravil, da se prepreči izkrivljanje konkurence zaradi poseganja države. Pri reformi STO bo dala prednost krepitvi **čezatlantskega sodelovanja**,

2. prizadevala za **ponovno vzpostavitev polno delujočega sistema STO za reševanje sporov** s prenovljenim Pritožbenim organom.

3.2.2. Podpora zelenemu prehodu ter spodbujanje odgovornih in trajnostnih vrednostnih verig

Kot je razvidno iz evropskega zelenega dogovora, je boj proti **podnebnim spremembam in degradaciji okolja glavna prednostna naloga EU**. Vse politike EU morajo prispevati k temu, vendar bo napredek odvisen od tega, ali bodo svetovni partnerji (veliki povzročitelji emisij in onesnaževalci) pripravljeni povečati svojo raven ambicij. Trgovinska politika bo imela pri tem pomembno podporno vlogo.

Komisija je v naslednjem desetletju odločena zagotoviti, da trgovinska orodja spremljajo in podpirajo globalni prehod na podnebno nevtralno gospodarstvo, vključno s pospeševanjem naložb v čisto energijo, ter spodbujajo krožne, odgovorne in trajnostne vrednostne verige. To vključuje spodbujanje odgovornega ravnanja podjetij ter spoštovanja standardov na področju okolja, človekovih pravic in dela. Hkrati to pomeni ustvarjanje pogojev in priložnosti za trajnostne izdelke in storitve.

Za uresničitev te vizije bo potrebno ukrepanje na vseh ravneh – **na večstranski, dvostranski in avtonomni ravni**.

Za podporo zelenemu prehodu na podnebno nevtralno, okolju prijazno in odporno gospodarstvo je potreben **izboljššan večstranski okvir**. EU bo sodelovala s podobno mislečimi državami pri uresničevanju trdne okoljske agende v okviru STO. Del teh prizadevanj bo nadaljevanje pobud in ukrepov, ki spodbujajo podnebne in trajnostne vidike različnih funkcij STO, vključno s trgovinsko in podnebno pobudo. Te pobude bodo vključevale liberalizacijo izbranega blaga in storitev, preglednost in okolju prijaznejšo pomoč trgovini. To bi moralo vključevati tudi postopen razvoj pravil o subvencijah za fosilna goriva. EU bo spodbujala tudi razpravo v STO o tem, kako lahko trgovina podpre dostojno delo in socialno pravičnost.

Obsežna **mreža dvostranskih trgovinskih sporazumov** EU olajšuje trgovino z zelenimi tehnologijami, blagom, storitvami in naložbami. Poleg ambicioznih poglavij o trgovini in trajnostnem razvoju se bo razsežnost trajnostnosti še naprej odražala v številnih drugih vidikih trgovinskih in naložbenih sporazumov EU. Podpirajo razširjanje čistih in učinkovitejših proizvodnih metod in tehnologij ter ustvarjajo priložnosti za dostop do trga za okolju prijazno blago in storitve. Prispevajo k zagotavljanju dostopa do trgov tretjih držav za našo industrijo energije iz obnovljivih virov ter zagotavljajo neizkrivljeno trgovino s surovinami in energetskega blagom ter naložbe vanje, kar je potrebno za zagotovitev potrebne oskrbe za podporo prehodu na podnebno nevtralno gospodarstvo. Poleg tega so ključna platforma za sodelovanje z našimi partnerji na področju podnebnih sprememb, biotske raznovrstnosti, krožnega gospodarstva, onesnaževanja, tehnologij za čisto energijo, vključno z energijo iz obnovljivih virov in energijsko učinkovitostjo, ter prehoda na trajnostne prehranske sisteme. Komisija bo za prihodnje trgovinske sporazume predlagala poglavje o trajnostnih prehranskih sistemih. EU bo predlagala, da se spoštovanje Pariškega sporazuma obravnava kot bistveni element v prihodnjih trgovinskih in naložbenih sporazumih. Poleg tega bi morala sklenitev trgovinskih in naložbenih sporazumov z državami skupine G20 temeljiti na skupnem prizadevanju za čimprejšnjo dosego podnebne nevtralnosti in biti v skladu s priporočili Medvladnega panela za podnebne spremembe (IPCC). Ta ambicija bi se morala ustrezno

odražati tudi v nacionalno določenih prispevkih, predloženih v okviru Pariškega sporazuma. EU bo v trgovinskih in naložbenih sporazumih prednostno obravnavala tudi učinkovito izvajanje Konvencije o biološki raznovrstnosti.

Trgovinski in naložbeni sporazumi EU ter splošni sistem preferencialov so imeli prav tako pomembno vlogo pri **spodbujanju spoštovanja temeljnih človekovih pravic in pravic delavcev**, ki so zapisane v temeljnih konvencijah ZN Mednarodne organizacije dela (MOD). Posebna pozornost bo namenjena izvajanju teh zavez, vključno z ukrepi proti delu otrok v okviru širšega delovanja Komisije za zagotovitev ničelne tolerance do dela otrok. Eden od ključnih ciljev prihodnjega pregleda splošnega sistema preferencialov bo nadaljnje povečanje priložnosti za trgovanje za države v razvoju, da bi zmanjšali revščino in ustvarili delovna mesta na podlagi mednarodnih vrednot in načel, kot so pravice delavcev in človekove pravice.

Komisija bo pri izvajanju vseh poglavij dodatno okrepila razsežnost trajnostnosti v obstoječih in prihodnjih sporazumih. Okrepila bo **izvrševanje zavez na področju trgovine in trajnostnega razvoja** na podlagi pritožb, naslovljenih na glavnega uradnika za trgovinsko skladnost. Nadaljnji ukrepi bodo obravnavani v letu 2021 v okviru zgodnjega pregleda akcijskega načrta v 15 točkah o učinkovitem izvajanju in izvrševanju poglavij o trgovini in trajnostnem razvoju v trgovinskih sporazumih. Pregled bo zajemal vse zadevne vidike izvajanja in izvrševanja navedenih poglavij, vključno s področjem uporabe zavez, mehanizmi spremljanja, možnostjo sankcij zaradi neskladnosti, klavzulo o človekovih pravicah ter institucionalno ureditvijo in potrebnimi viri.

Poleg tega **avtonomni ukrepi** podpirajo cilj za zagotavljanje, da je trgovina trajnostna, odgovorna in skladna z našimi splošnimi cilji in vrednotami. Primer tega je mehanizem za ogljično prilagoditev na mejah. Komisija pripravlja predlog za navedeni mehanizem, da bi preprečila, da bi bila učinkovitost njenih podnebnih politik ogrožena zaradi selitve virov CO₂. Drug primer je namen Komisije, da pripravi zakonodajo, ki bo obravnavala krčenje in degradacijo gozdov. Pomemben element pri zagotavljanju trajnostnosti in odgovornosti dobavnih verig bo predlog Komisije o trajnostnem upravljanju podjetij, vključno z obvezno primerno skrbnostjo na področju okolja, človekovih pravic in pravic delavcev. Ob upoštevanju ocene učinka bo ta vključeval učinkovite ukrepe in mehanizme izvrševanja za zagotovitev, da prisilno delo ne bo imelo mesta v vrednostnih verigah podjetij EU.

Novi globalni režim sankcij na področju človekovih pravic bo prav tako imel vlogo pri zagotavljanju spoštovanja človekovih pravic. Ta režim je EU opremil z okvirom, ki ji bo omogočil, da ukrepa proti posameznikom, subjektom in organom, vključno z državnimi in nedržavnimi akterji, ki so odgovorni za hude kršitve in zlorabe človekovih pravic po vsem svetu, pri njih sodelujejo ali so z njimi povezani²².

Uvoz mora biti v skladu z ustreznimi predpisi in standardi EU. Kot je prikazano v zgornjih primerih, je v nekaterih okoliščinah, kot so opredeljene v pravilih STO, primerno, da EU zahteva, da uvoženi proizvodi izpolnjujejo nekatere proizvodne zahteve. Cilj svetovnih trgovinskih pravil je zagotoviti predvidljiv in nediskriminatoren okvir za trgovino, hkrati pa varovati pravico vsake države do zakonskega urejanja v skladu s svojimi družbenimi preferencami. Upravičenost uporabe proizvodnih zahtev za uvoz temelji na potrebi po varstvu

²² Sankcije EU so ključni instrument, ki se uporablja za spodbujanje ciljev skupne zunanje in varnostne politike (SZVP), s katerimi lahko EU med drugim ukrepa za preprečevanje konfliktov ali odzivanje na nastajajoče ali aktualne krize (Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropski centralni banki, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij – Evropski gospodarski in finančni sistem: spodbujanje odprtosti, moči in odpornosti (COM(2021) 32 final)).

globalnega okolja oziroma odzivanju na etične pomisleke. Kadar koli bo EU razmišljala o uporabi takih ukrepov za uvožene proizvode, bo to storila ob polnem spoštovanju pravil STO, zlasti načela nediskriminacije in sorazmernosti, da bi se izognili nepotrebnim motnjam v trgovini.

Komisija bo opravila pionirsko delo na področju razvoja standardov za trajnostno rast in oblikovala mednarodne standarde v skladu z evropskim zelenim dogovorom, hkrati pa bo sodelovala s svojimi partnerji, da bi oblikovali in izvajali podobno ambiciozna pravila.

Krovni ukrepi

Komisija bo:

3. nadaljevala pobude in ukrepe, ki **spodbujajo podnebne in trajnostne vidike v STO**,
4. **od partnerjev skupine G20 zahtevala zaveze** glede podnebne nevtralnosti, krepila sodelovanje pri drugih vidikih zelenega dogovora, kot so **biotska raznovrstnost, trajnostna prehranska politika, onesnaževanje in krožno gospodarstvo**, ter predlagala, da spoštovanje **Pariškega sporazuma postane bistveni element vseh prihodnjih sporazumov**,
5. izboljšala učinkovito izvajanje in izvrševanje poglavij o trajnostnem razvoju v trgovinskih sporazumih z **zgodnjim pregledom akcijskega načrta v 15 točkah v letu 2021**. Izid pregleda bo vključen v tekoča in prihodnja pogajanja,
6. **spodbujala trajnostne in odgovorne vrednostne verige** s predlogom o obvezni primerni skrbnosti, vključno z učinkovitimi ukrepi in mehanizmi izvrševanja, za zagotovitev, da prisilno delo ne bo imelo mesta v vrednostnih verigah podjetij EU. V pričakovanju zavezujočih določb bo Komisija podjetjem EU zagotovila smernice za pomoč, da lahko že zdaj sprejmejo ustrezne ukrepe v skladu z mednarodnimi smernicami in načeli primerne skrbnosti.

3.2.3. Podpora digitalnemu prehodu in trgovini s storitvami

Trgovinska politika EU mora prispevati k ustvarjanju okolja, v katerem so ponudniki storitev EU lahko inovativni in rastejo. Pri tem je prednostna naloga **posodobitev globalnega okvira mednarodnih pravil**.

Digitalno sfero bo zaznamovala močna svetovna konkurenca, ki bo preoblikovala svetovne gospodarske odnose. EU bo pri digitalni preobrazbi uspešna le, če bo svojo digitalno agendo oblikovala tako, da bo usmerjena navzven, pri tem pa bo v celoti upoštevala globalno okolje, ki je vse bolj neusmiljeno konkurenčno in včasih nasprotuje pristopu EU k digitalizaciji, ki temelji na vrednotah. Trgovinska politika bo imela ključno vlogo pri doseganju ciljev EU, povezanih z digitalnim prehodom. Evropska podjetja so odvisna od digitalnih storitev in to se bo le še povečalo. Podatki so življenjskega pomena za številna podjetja in ključni sestavni del dobavnih verig EU. Digitalne tehnologije zagotavljajo večjo učinkovitost, ki je

EU je največji trgovec s storitvami na svetu*. Trgovina s storitvami predstavlja 25 % BDP EU, pri čemer izvoz storitev presega 900 milijard EUR na leto. Poleg tega neposredno ali posredno podpira 21 milijonov delovnih mest v EU.

Storitve predstavljajo 60 % vseh neposrednih tujih naložb EU v tujino ter skoraj 90 % neposrednih tujih naložb, ki prihajajo v EU.

* <https://data.oecd.org/trade/trade-in-services.htm>.

potrebna za ohranitev konkurenčnosti²³, vendar spreminjajo tudi tradicionalne industrijske sektorje, v katerih bodo evropska podjetja morala ohraniti in okrepiti svoj konkurenčni položaj. Hkrati imata digitalna preobrazba in pojav novih tehnologij pomembno razsežnost z vidika varnosti in vrednot za Evropo ter zahtevata skrbno umerjen politični pristop znotraj in zunaj naših meja. Posledice novih **digitalnih tehnologij, vključno z umetno inteligenco**, je treba obravnavati na svetovni ravni z **bolj ambicioznimi globalnimi standardi in pravili**.

Podpora evropski digitalni agendi je prednostna naloga trgovinske politike EU. Cilj je zagotoviti vodilni položaj EU na področju digitalne trgovine in tehnologije, zlasti s spodbujanjem inovacij. EU bi morala biti še naprej vodilna na področju digitalnih standardov in regulativnih pristopov, zlasti kar zadeva varstvo podatkov, kjer je Splošna uredba EU o varstvu podatkov pogosto vir navdiha²⁴. V ta namen **mora STO določiti pravila za digitalno trgovino, EU pa mora imeti osrednjo vlogo pri njihovem oblikovanju**. Ko bo dogovor dosežen, bi morala EU podpreti nadaljnja večstranska pogajanja STO za liberalizacijo trgovine s storitvami v sektorjih, ki presegajo e-trgovanje.

EU bo morala okrepiti tudi dvostransko sodelovanje in preučiti možnosti za **močnejše okvire za sodelovanje na področju digitalnih vprašanj, povezanih s trgovino, s podobno mislečimi partnerji**. Prizadevala si bo za poglobitev regulativnih dialogov s podobno mislečimi partnerji.

Vprašanje **podatkov** bo bistvenega pomena za prihodnost EU. V zvezi s čezmejnimi prenosom podatkov in prepovedjo zahtev glede lokalizacije podatkov bo Komisija uporabila **odprt, a odločen pristop, ki bo temeljil na evropskih vrednotah in interesih**. Komisija si bo prizadevala zagotoviti, da bodo njena podjetja lahko imela koristi od mednarodnega prostega pretoka podatkov popolnoma v skladu s pravili EU o varstvu podatkov in drugimi cilji javne politike, vključno z javno varnostjo in javnim redom. EU bo zlasti še naprej odpravljala neupravičene ovire za pretok podatkov, hkrati pa ohranjala svojo regulativno avtonomijo na področju varstva podatkov in zasebnosti.²⁵ Za boljšo oceno obsega in vrednosti čezmejnega pretoka podatkov bo Komisija oblikovala evropski analitični okvir za merjenje pretoka podatkov.

Krovni ukrepi

Komisija:

7. si bo prizadevala za hitro sklenitev **ambicioznega in celovitega sporazuma STO o digitalni trgovini**, vključno s pravili o pretoku podatkov, v popolni skladnosti z okvirom EU za varstvo podatkov in določbami o krepitvi zaupanja potrošnikov, ki zagotavljajo visoko raven varstva potrošnikov,
8. bo preučila možnost **tesnejšega regulativnega sodelovanja** s podobno mislečimi

²³ Z dostopom do podatkov in novim razvojem, kot so potni listi za izdelke, se lahko omogočijo tudi dodatna vrednost izdelkov in informacije, ki so ključnega pomena za doseganje čim večje krožne vrednosti, vendar se taki podatki pre pogosto ne prenašajo vzdolž vrednostnih verig.

²⁴ Predlog uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o enotnem trgu digitalnih storitev (akt o digitalnih storitvah) in spremembi Direktive 2000/31/ES (COM(2020) 825 final), predlog uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o tekmovalnih in pravičnih trgih v digitalnem sektorju (akt o digitalnih trgih) (COM(2020) 842 final) ter Uredba (EU) 2016/679 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. aprila 2016 o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov in o prostem pretoku takih podatkov ter o razveljavitvi Direktive 95/46/ES (Splošna uredba o varstvu podatkov).

²⁵ Kot je navedeno v naslovu o digitalni trgovini v sporazumu o trgovini in sodelovanju, sklenjenem z Združenim kraljestvom.

partnerji pri vprašanjih, ki so pomembna za digitalno trgovino.

3.2.4. *Krepitev regulativnega učinka EU*

Sposobnost vplivanja na razvoj predpisov in standardov svetovnega pomena je **pomembna konkurenčna prednost**.

EU ima že desetletja **vodilno vlogo na tem področju**. Zavzema se za delo v mednarodnih organih za določanje standardov, kot so Mednarodna organizacija za standardizacijo (ISO) in mednarodni forumi za posamezne sektorje. Ta prizadevanja so evropskim podjetjem pomagala pri dostopu do svetovnih trgov, odpravila so trgovinske ovire in podprla regulativno zblíževanje. Ta pristop je skupaj z velikostjo trga omogočil EU močan vpliv na mednarodno standardizacijo, kar je v nekaterih primerih privedlo tudi do prostovoljnega sprejetja njenih visokih standardov, predpisov in ciljev politike vzdolž svetovnih dobavnih verig. Evropski izvozniki, vključno z MSP, so zaradi močnega regulativnega učinka EU na svetovni ravni pridobili znatno konkurenčno prednost.

Sorazmerna teža EU se zmanjšuje zaradi pojava novih regulativnih akterjev in hitrega tehnološkega razvoja, ki pogosto nastaja zunaj EU.

Da bi EU lahko okrepila svoj vpliv na tem področju, mora **razviti bolj strateški pristop k mednarodnemu regulativnemu sodelovanju**, zlasti v zvezi z zelenim in digitalnim prehodom. EU mora pri oblikovanju novih predpisov sprejeti bolj proaktivno držo, da bo bolj opremljena za spodbujanje regulativnih pristopov EU po svetu. Za to bodo potrebne večje sinergije med notranjimi in zunanji politikami, da se v zgodnji fazi opredelijo tista strateška področja, na katera bi moralo biti osredotočeno mednarodno regulativno sodelovanje. Potrebna bosta tudi dialog in sodelovanje z organi EU za določanje standardov, da se opredelijo strateške prednostne naloge v zvezi z mednarodnimi standardi. Komisija bo okrepila svojo analizo zunanje razsežnosti njenih regulativnih politik v ocenah učinka pomembnih uredb in opredelila prednostne partnerje za regulativno sodelovanje. Trgovinska politika bi morala biti pripravljena podpreti dejavnosti sodelovanja, ki jih vodijo regulativni organi, in v ta namen v celoti izkoristiti priložnosti, ki jih ponujajo trgovinski sporazumi. Trgovinska politika bi morala skupaj z mednarodnimi partnerstvi in razvojnim sodelovanjem (tudi prek pomoči trgovini) prav tako imeti vlogo pri podpiranju uporabe mednarodnih standardov v partnerskih državah v razvoju in spodbujanju skladnosti z novimi regulativnimi zahtevami. EU bo okrepila tudi regulativne dialoge s podobno mislečimi državami v azijsko-pacifiški regiji in Latinski Ameriki.

Sodelovanje z Združenimi državami bo ključnega pomena za zagotovitev, da bodo novi predpisi v skladu z vrednotami demokratičnih, odprtih in vključujočih družb.

Krovni ukrepi

Komisija bo:

9. **okrepila regulativne dialoge s podobno mislečimi partnerji** na strateških področjih za konkurenčnost EU. Za to bosta potrebna zgodnja opredelitev prednostnih področij za regulativno sodelovanje ter tesnejši dialog z organizacijami EU za standardizacijo in mednarodnimi organizacijami za standardizacijo,
10. **razvila tesnejše čezatlantsko partnerstvo za zeleno in digitalno preobrazbo** naših gospodarstev, tudi v okviru sveta za trgovino in tehnologijo med EU in ZDA.

3.2.5. *Krepitev partnerstev EU s sosednjimi državami, državami, ki se pripravljajo na pristop, in Afriko*

Naši najpomembnejši odnosi so s tistimi, ki so z nami geografsko najbližji. Stabilnost in blaginja v sosednjih državah EU in Afriki sta v političnem in gospodarskem interesu EU. EU namerava storiti vse, kar je v njeni moči, da bi partnerjem pomagala pri njihovih prizadevanjih za okrevanje od posledic pandemije COVID-19 in za doseganje trajnostnega razvoja. Gosta mreža trgovinskih sporazumov EU s temi državami ponuja možnost tesnejšega gospodarskega povezovanja in razvoja integriranih proizvodnih in storitvenih omrežij. To bi bilo del širše strategije za spodbujanje trajnostnih naložb in izboljšanje odpornosti naših gospodarstev z raznolikimi vrednostnimi verigami ter spodbujanje razvoja trgovine s trajnostnimi proizvodi, tudi v podporo podnebni in energijski preobrazbi. To bo v skladu z novim paktom o migracijah in azilu²⁶ prispevalo tudi k odpravljanju temeljnih vzrokov nedovoljenih migracij kot del širšega prispevka trgovinske politike k celovitim partnerstvom.

EU bo okrepila svoja tesna gospodarska partnerstva v Evropskem gospodarskem prostoru. Veseli se tesnega sodelovanja z Združenim kraljestvom, da bi v celoti izkoristili potencial sporazuma o trgovini in sodelovanju. Prav tako se veseli posodobitve trgovinskega in gospodarskega odnosa s Švico in Turčijo, če bodo izpolnjeni ustrezni pogoji.

Podpora tesnejšemu gospodarskemu povezovanju z državami **Zahodnega Balkana in vzhodnega partnerstva**²⁷ bo še posebej pomembna. Za **Zahodni Balkan** okrepljena metodologija širitve ter gospodarski in naložbeni načrt²⁸ predstavljata okvir za pospešeno povezovanje trgov EU pred pristopom, hkrati pa zagotavljata enake konkurenčne pogoje. To okrepljeno gospodarsko povezovanje temelji na lastnih zavezah Zahodnega Balkana, da vzpostavi skupni regionalni trg, ki temelji na pravilih in standardih EU. Kar zadeva vzhodno partnerstvo, zlasti partnerice poglobljenega in celovitega prostotrgovinskega območja (Ukrajina, Gruzija in Moldavija), EU podpira prizadevanja za tesnejšo uskladitev z regulativnim modelom EU, tudi za digitalni in zeleni prehod. Za navedene partnerice bi prizadevanja za vključitev predpisov EU lahko spremljal tesnejši dialog o tem, kako jih oblikovati in izvajati, vključno s sodelovanjem v strokovnih skupinah in tesnejšim sodelovanjem z organizacijami EU za standardizacijo. Razmisliti bi bilo treba tudi o dodatnih ukrepih za olajšanje trgovine, vključno s sporazumi o ugotavljanju skladnosti.

Nadgradnja odnosov in gospodarskega povezovanja EU z **južnim sosedstvom**²⁹ bo strateška nujnost za dolgoročno stabilnost. EU ima prednosti od geografske bližine ter kulturnih in jezikovnih vezi z državami južnega Sredozemlja, ki olajšujejo to strateško gospodarsko in trgovinsko povezovanje. Trgovinska politika je lahko ključno orodje za spodbujanje strateške soodvisnosti med EU in južnim sosedstvom ter za razvoj pobud za vključevanje, ki koristijo vsem stranem, zlasti v zvezi s strateškimi vrednostnimi verigami. EU je od začetka 21. stoletja sklenila sporazume o prosti trgovini z osmimi državami južnega Sredozemlja v okviru širših pridružitvenih sporazumov. Že več let potekajo pogajanja o poglobljenem in celovitem prostotrgovinskem območju z Marokom in Tunizijo. EU je pripravljena razpravljati z obema partnericama o možnostih za posodobitev trgovinskih in naložbenih odnosov, da bi jih bolje prilagodili današnjim izzivom.

EU bo znatno **okrepila sodelovanje z afriškimi partnerji**, da bi aktivirala njihov gospodarski potencial ter spodbudila gospodarsko diverzifikacijo in vključujočo rast. To bo

²⁶ Novi pakt o migracijah in azilu (COM(2020) 609 final).

²⁷ Krepitev odpornosti – vzhodno partnerstvo, ki prinaša koristi za vse (JOIN(2020) 7 final).

²⁸ Gospodarski in naložbeni načrt za Zahodni Balkan (SWD(2020) 641 final).

²⁹ Prenovljeno partnerstvo z južnim sosedstvom – Nova agenda za Sredozemlje (JOIN(2021) 2 final).

dodatno okrepi trajnostne trgovinske in naložbene povezave med celinama in znotraj Afrike³⁰. To je v skladu z dolgoročno perspektivo trgovinskega sporazuma med celinama, ki bi temeljila na uspešnem izvajanju afriškega celinskega območja proste trgovine. Temelji zlasti na afriških regionalnih gospodarskih skupnostih in sporazumih o gospodarskem partnerstvu z EU. Te tesnejše odnose z Afriko bi bilo treba spodbujati na vseh ravneh, tudi s političnim dialogom z Afriško unijo in njenimi članicami, z razširitvijo in poglobitvijo sporazumov o gospodarskem partnerstvu ter z razvijanjem dvostranskih odnosov s posameznimi državami za spodbujanje trajnostnih naložb v kmetijstvo, industrijske izdelke in storitve. Komisija bo prav tako začela razmislek o možnostih, da se povezovanje na celini olajša z uskladitvijo pravil o poreklu za trgovino z EU.

Komisija bo partnerjem oziroma regijam v **Afriki in južnem sosedstvu**, ki jih to zanima, predlagala **ново pobudo za trajnostne naložbe**. To bi lahko dosegli v obliki samostojnih sporazumov o naložbah ali v okviru posodobitve obstoječih trgovinskih sporazumov. Da bi čim bolj povečali njihov učinek in olajšali njihovo izvajanje, se bodo ti sporazumi oblikovali skupaj z orodji EU za razvojno sodelovanje v podporo naložbam in, kadar je to izvedljivo, s pristopom Ekipe Evropa, da se zagotovijo sinergije z državami članicami EU, zasebnim sektorjem, civilno družbo in vsemi ustreznimi akterji. Med temi pobudami najbolj izstopa načrt za zunanje naložbe, ki se je začel izvajati leta 2017 za podsaharsko Afriko in sosedstvo EU. Vključuje tudi Evropski sklad za trajnostni razvoj plus (EFSD+), ki se v okviru novega večletnega finančnega okvira za obdobje 2021–2027 uporablja na svetovni ravni. Trije stebri načrta za zunanje naložbe bodo pomagali podpreti trajnostne naložbe v Afriki in sosedstvu, hkrati pa bodo spodbudili reforme za izboljšanje poslovnega in naložbenega okolja. Ob sočasnem napredovanju afriškega celinskega območja proste trgovine bo to doseženo z namenom medregionalnega povezovanja in tesnejših trgovinskih odnosov med EU in Afriko.

Krovni ukrepi

Komisija bo:

11. poglobila trgovinske in gospodarske odnose z drugimi državami v Evropi, vključno z **Zahodnim Balkanom in državami, ki so z EU sklenile poglobljene in celovite sporazume o prosti trgovini**, s posebnim poudarkom na tesnejšem regulativnem sodelovanju v podporo zelenemu in digitalnemu prehodu. Posodobila bo svoje trgovinske in naložbene odnose s tistimi državami **južnega sosedstva**, ki si želijo tesnejšega povezovanja z Evropsko unijo,
12. okrepi sodelovanje z **afriškimi državami**, tako da bo:
 - a) okrepi **politični dialog** in sodelovanje z Afriško unijo in njenimi članicami ter nemoteno izvajanje afriškega celinskega območja proste trgovine, vključno s sodelovanjem z zasebnim sektorjem in spodbujanjem skupnih standardov v Afriki za okrepitev regionalnega in celinskega povezovanja,
 - b) **poglobila in razširila obstoječe trgovinske sporazume z afriškimi regionalnimi gospodarskimi skupnostmi** ter okrepi njihovo razsežnost trajnostnosti,
 - c) nadalje preučila možnosti za **krepitev povezav in sinergij med različnimi trgovinskimi režimi z afriškimi državami**, na primer z bolj usklajenimi pravili o poreklu v trgovini z EU,

³⁰ Kot je navedeno v skupnem sporočilu o strategiji EU za Afriko iz marca 2020 z naslovom „Za celovito strategijo z Afriko“ (JOIN(2020) 4 final).

d) sklenila **sporazume o trajnostnih naložbah** z Afriko in južnim sosedstvom.

3.2.6. *Krepitev osredotočenosti EU na izvajanje in izvrševanje trgovinskih sporazumov ter zagotavljanje enakih konkurenčnih pogojev*

Po valu novih sporazumov v zadnjih letih bo Komisija svoja prizadevanja usmerila v **izkoriščanje prednosti trgovinskih sporazumov EU**, skupaj z **odločnim izvrševanjem** svojih zavez glede dostopa do trga in trajnostnega razvoja. Evropski deležniki se morajo zavedati priložnosti, ki jih ponujajo trgovinski sporazumi EU, in biti prepričani, da lahko izkoristijo prednosti, ki jih je izpogajala EU. EU je zaključila ali vodi pogajanja o trgovinskih sporazumih v azijsko-pacifiški regiji in Latinski Ameriki, ki odpirajo pomembne gospodarske priložnosti. Zato je pomembno ustvariti pogoje za ratifikacijo sporazumov z Mercosurjem in Mehiko ter zaključiti tekoča pogajanja, zlasti s Čilom, Avstralijo in Novo Zelandijo, ki dobro napredujejo. V primeru Mercosurja poteka dialog o krepitvi sodelovanja na področju razsežnosti trajnostnega razvoja iz sporazuma, zlasti o izvajanju Pariškega sporazuma in krčenju gozdov.

To bo ključni element prizadevanj EU za odprto strateško avtonomijo in olajšanje dostopa do trgov, zlasti za MSP. Pripomogel bo tudi k boju proti protekcionističnim težnjam in izkrivljanjem, ki vplivajo na izvoz EU. Osrednji pomen tega področja dela je bil potrjen julija 2020 z imenovanjem **glavnega uradnika za trgovinsko skladnost**.

To bo pomenilo prizadevanja na naslednjih področjih:

- **V celoti izkoristiti priložnosti, ki jih ponuja izvajanje trgovinskih sporazumov.** EU bo v svojih trgovinskih sporazumih izkoristila vso vgrajeno prožnost, da bodo ustrezali svojemu namenu in se odzvali na nove izzive, povezane z zelenim in digitalnim prehodom. Poleg tega bo EU še naprej uporabljala svojo pomoč trgovini, da bi državam v razvoju pomagala pri izvajanju trgovinskih sporazumov ter da bi podpirala skladnost s pravili in standardi, zlasti v zvezi s trajnostnim razvojem.
- **Podpreti deležnike EU, da kar najbolje izkoristijo priložnosti, ki jih ustvarjajo sporazumi EU.** Komisija bo gradila na uspehu **portala Access2Markets**, vanj vključila dodatne funkcije in ga povezala z drugimi pomembnimi informacijskimi kanali³¹, zlasti za MSP. Komisija bo tudi še naprej podpirala kmetijski in agroživilski sektor EU, ki ga sestavljajo predvsem MSP, ter se bo osredotočila na spodbujanje trajnostnosti in kakovosti njihovih proizvodov, da bodo postali vzor za trajnostni prehranski sistem EU.
- **Spremljati pravilno izvajanje in izvrševanje trgovinskih sporazumov EU** ter olajšati vlaganje pritožb, povezanih z ovirami pri dostopu do trga ter kršitvami zavez v zvezi s trgovino in trajnostnim razvojem, prek enotne vstopne točke. Komisija bo sodelovala z državami članicami EU, Evropskim parlamentom in deležniki pri spremljanju izvajanja s strani trgovinskih partnerjev EU in zagotavljanju usklajenega pristopa. Predlagala bo poseben zakonodajni akt, ki bo med drugim potreben za izvrševanje s trgovino povezanih določb sporazuma o trgovini in sodelovanju med EU in Združenim kraljestvom.
- **Obravnavati neskladnosti v okviru sistema STO za reševanje sporov ali z dvostranskim reševanjem sporov**, kadar so drugi ukrepi neuspešni. **Posodobljena uredba o**

³¹ Zlasti bi lahko preučili sinergije z drugimi viri informacij, kot so evropska podjetniška mreža (EEN), Center EU in Japonske za industrijsko sodelovanje, Center EU za MSP na Kitajskem, svetovna mreža evropskih poslovnih organizacij, evropske organizacije za spodbujanje trgovine in službe za pomoč uporabnikom pravic intelektualne lastnine, namenjene MSP.

uveljavljanju pravil mednarodne trgovine³² krepí zmogljivost EU za ukrepanje v primerih, ko je reševanje sporov v okviru STO ali dvostranskih sporazumov blokirano.

Nova spletna orodja v podporo podjetjem EU, zlasti MSP:

- *proučiti učinkovitejše digitalne sisteme za olajševanje trgovine in skladnost z zakonodajo na podlagi okolja enotnega okenca EU za carino ter informacijskega in komunikacijskega sistema EU za nadzor trga (ICSMS) ter v zvezi s tem razmisliti o digitalizaciji informacij o skladnosti proizvodov, vključno s certifikati o skladnosti proizvodov, in njenem prenosu v zakonodajo EU,*
- *vzpostaviti novo orodje za dostop do javnega naročanja (A2P), ki bo gospodarskim subjektom EU omogočil, da ugotovijo, ali in pod katerimi pogoji imajo pravno zagotovljen dostop do javnih naročil v tretjih državah,*
- *razširiti spletni portal Access2Markets (A2M), da se povečajo in vključijo informacije za izvoznike storitev in vlagatelje iz EU, ter razmisliti o drugih posodobitvah platforme,*
- *izboljšati orodje za samoocenjevanje pravil o poreklu (ROSA) za pomoč podjetjem, zlasti evropskim MSP, pri pravilni uporabi pravil o poreklu, kadar izvažajo v tretje države.*

- Komisija bo še naprej odločno uporabljala **instrumente trgovinske zaščite**, da evropska industrija ne bo izpostavljena nepošteni trgovini. To vključuje tudi sledenje novim oblikam subvencioniranja s strani tretjih držav, na primer na področju financiranja naložb, in ustrezen odziv nanje z ukrepi izravnalnih dajatev.

- Na **področju varnosti** Komisija v skladu z **uredbo o pregledu neposrednih tujih naložb** ponovno poziva vse države članice, naj vzpostavijo in uveljavijo polno delujoč mehanizem pregleda neposrednih tujih naložb za obravnavanje primerov, v katerih bi prevzem določenega podjetja, infrastrukture ali tehnologije oziroma nadzora nad njimi pomenil tveganje za varnost ali javni red v EU³³. Komisija bo še naprej izvajala mehanizem za sodelovanje z organi držav članic za zaščito varnosti in javnega reda pred tveganimi neposrednimi tujimi naložbami in bo razmislila o okrepitvi mehanizma za sodelovanje, vzpostavljenega z uredbo o pregledu neposrednih tujih naložb.

- Komisija bo sodelovala z organi držav članic, da bi zagotovila učinkovito izvajanje posodobljene **uredbe o nadzoru izvoza**³⁴ občutljivega blaga in tehnologij z dvojno rabo, da bi podprla varovane vrednostne verige, spodbujala mednarodno varnost,

varovala človekove pravice in zagotovila enake konkurenčne pogoje za izvoznike EU.

Kljub temu mora EU **razviti orodja za soočanje z novimi izzivi** ter zaščititi evropska podjetja in državljane pred nepoštenimi trgovinskimi praksami, tako znotraj kot zunaj svojih meja.

- Komisija bo predlagala nov pravni instrument na področju trgovinske politike za zaščito EU pred morebitnimi **prisilnimi ukrepi** tretjih držav.
- Komisija bo predlagala pravni instrument za odpravo **izkrivljanj, ki jih povzročajo tuje subvencije na notranjem trgu EU**.
- Komisija si bo za okrepitev vzajemnega dostopa gospodarskih subjektov EU do javnih naročil prizadevala za napredek pri **instrumentu za mednarodno javno naročanje in poziva Svet, naj čim prej dokonča svoje delo**.

³² <https://trade.ec.europa.eu/doclib/press/index.cfm?id=2204>.

³³ Sporočilo z dne 25. marca 2020 o neposrednih tujih naložbah in prostem pretoku kapitala iz tretjih držav ter zaščiti evropskih strateških sredstev (C(2020) 1981 final).

³⁴ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/sl/IP_20_2045.

- Nazadnje, da bi zagotovili boljše konkurenčne pogoje za podjetja EU na trgih tretjih držav, na katerih morajo vse bolj tekmovati s finančno podporo, ki jo tuji konkurenti prejmejo od svojih vlad, bo Komisija proučila možnosti za **strategijo EU za izvozne kredite**. Ta bo vključevala instrument EU za izvozne kredite in okrepljeno usklajevanje finančnih orodij EU. V skladu s ciljem zelenega dogovora o postopni odpravi subvencij za fosilna goriva bo spodbujala tudi podnebju prijazne tehnološke projekte in predlagala takojšnjo ukinitve podpore za sektor elektrarn na premog ter odvracala od vseh nadaljnjih naložb v projekte energetske infrastrukture, ki temeljijo na fosilnih gorivih, v tretjih državah, razen če so v celoti skladni z ambicioznim in jasno opredeljenim načrtom doseganja podnebne nevtralnosti v skladu z dolgoročnimi cilji Pariškega sporazuma in najboljšimi razpoložljivimi znanstvenimi spoznanji.

Komisija si bo še naprej prizadevala za **uskladitev preferencialnih pravil o poreklu v trgovinskih sporazumih EU**, pri čemer bo upoštevala interese deležnikov EU, zlasti MSP.

Za izkoriščanje prednosti trgovinskih sporazumov EU za posameznike in podjetja, bolj sistematično odpravljanje obstoječih ovir in preprečevanje nastajanja novih ovir so potrebna skupna prizadevanja vseh institucij EU, držav članic ter civilne družbe in drugih deležnikov. Komisija bo vodila ta prizadevanja, tudi prek prizadevanj delegacij EU in mrež, ki jih imajo države članice in poslovna združenja v tretjih državah.

Krovni ukrepi

Komisija:

13. si bo prizadevala za **utrditev partnerstev EU s ključnimi regijami rasti** (v azijsko-pacifiški regiji in Latinski Ameriki) z ustvarjanjem pogojev za zaključek pogajanj in ratifikacijo nerešenih dvostranskih sporazumov,
14. bo v celoti izkoristila vlogo **glavnega uradnika za trgovinsko skladnost**, da bi čim bolj povečala koristi izpogajanih rezultatov za podjetja, zlasti MSP in kmete, ter odpravila ovire, ki zmanjšujejo potencial sporazumov za doseganje rezultatov, tudi na področju trajnostnega razvoja,
15. bo dodatno okrepila **orodja EU za soočanje z novimi izzivi** ter zaščitila evropska podjetja in državljane pred nepoštenimi trgovinskimi praksami, tudi s pripravo instrumenta za odvracanje od prisilnih ukrepov. Poleg tega bo Komisija proučila **možnosti za strategijo EU za izvozne kredite**,
16. bo razvila **nova spletna orodja** v podporo podjetjem EU, zlasti MSP.

4. PODPORA INFORMIRANI RAZPRAVI O TRGOVINSKI POLITIKI

Komisija je s sporočilom z naslovom Trgovina za vse³⁵ znatno povečala svojo zavezanost zagotavljanju pregledne in vključujoče trgovinske politike. Komisija bo nadaljevala po tej poti, za kar je dobila pozitivne odzive v vseh prispevkih k pregledu trgovinske politike³⁶. Najnovejše raziskave Eurobarometra, objavljene leta 2019, so pokazale, da ljudje pozdravljajo prizadevanja v zadnjih letih. Šestdeset odstotkov vprašanih zaupa v to, da EU svojo trgovinsko politiko izvaja na odprt in pregleden način.

Glede na pomen **dialoga z deležniki** in za spodbujanje konkretnega sodelovanja pri ključnih vprašanih bo Komisija na podlagi študije o pregledu dialoga s civilno družbo, ki se je začela leta 2020, poglobila sodelovanje s civilno družbo in socialnimi partnerji. Posebna pozornost

³⁵ Trgovina za vse: Za odgovornejšo trgovinsko in naložbeno politiko (COM(2015) 497 final).

³⁶ https://trade.ec.europa.eu/consultations/index.cfm?consul_id=266&utm_source=dlvr.it&utm_

bo namenjena izvajanju in izvrševanju, da se v celoti zagotovi upoštevanje interesov EU v zvezi s pričakovanimi prednostmi trgovinskih sporazumov. Poudarek na reformi STO se bo odražal v okrepljeni izmenjavi mnenj o teh vprašanjih.

Da bi Komisija zagotovila trdno podlago za razvoj trgovinske politike, bo **poglobila tudi svoja analitična prizadevanja in prizadevanja za zbiranje podatkov** ter spodbujala analitične prispevke deležnikov. Komisija bo izvedla naknadno oceno učinka sporazumov EU na ključne okoljske vidike, vključno s podnebjem. Komisija si bo tudi prizadevala za boljše razumevanje posledic različnih delov trgovinske politike na enakost spolov in bo sprejela ukrepe za večjo ozaveščenost o enakosti spolov v trgovinski politiki³⁷, tudi v okviru pomoči trgovini. Nadaljevalo se bo analitično delo o učinkih trgovinskih politik na zaposlovanje in različne vidike socialnega razvoja.

5. ZAKLJUČEK

Trgovinska politika EU se mora prilagoditi in odražati izzive našega časa in pričakovanja naših državljanov. Naša odgovornost je, da zagotovimo, da bo služila interesom EU, da EU lahko uresniči svoje ambicije in se zaščiti njen položaj v svetu danes in za prihodnje generacije. Zato je tako pomembno, da se trgovinska politika EU preusmeri v podporo temeljne zelene in digitalne preobrazbe gospodarstva EU, oblikovanja bolj trajnostne in pravičnejše globalizacije, ki temelji na posodobljenih pravilih, ter sprejetja odločnejših izvršilnih ukrepov. Navsezadnje lahko le tako odgovorno in trajnostno ustvarimo priložnosti, ki jih državljanji, delavci in podjetja EU pričakujejo ter naš planet potrebuje.

³⁷ Skupna izjava o trgovini in ekonomskem opolnomočenju žensk v gospodarstvu, sprejeta na zasedanju ministrske konference STO v Buenos Airesu decembra 2017.